

TİETDU BÄ RÖT JUÏR KU BÄ PİİR TĒNÖH KÖL MÄNYRÖÖL

YOUR GUIDE TO PREPARING FOR AND SURVIVING THE BUSHFIRE SEASON

Dinka

ÄJUÏR.LUÖÏ.PIÏR.

Rëel tənönġc nōön ëë cġen nhġer kōc kēk tōu älōŋ Cuēc dē Äuthuruälyä. Änōŋġc rġōp dġt, tēdēt äyġc nāŋ kārāc rōt lööi.

Kōc ëbēn kēk rēel wulē tē thiāk kēk nōön - mēt kōc kēk tōu älōŋ suburbān tē tōu Ädēläidē ku jōl yā hōn kē dē Cuēc Äuthuruälyä - ätōu tērāc yē kēkmānyrōöl lāc yōk thġn.

Tēnōŋ Cuēc Äuthuruälyä kā ök äcġ kājuēc yōk thġn ägut Hēth kōl dġāk 1983 ku jōl yā Wāŋäry Mānyrōöl hōn 2005. Ku kārāc kēk cġ yōk thġn äpāth ku bġ rān ëbēn dhġl yā tākġc.

Māc ëë kuāt kēwēn rōt lāc löi, ku lēu bġ rēel- ku tā bġ yġn rōt kōny thġn, pāndu ku bāāidu tē yē yġn cōl lö tuēŋ tē cġt juġrdu löi. Tēnē CFS ku äcġ lēu ku rān dhġl kōny ku jōl kākū nyōp māc kēk. Kōc kēk cġn nōŋ Äjuēr Pġir Mānyrōöl kēk ārōt tāu tārāc ku jōl yā bēēikēn

YĚHÖ TÖU ÄLÖH THġN

Juġr kēk 7 ku bā pġir

4

Luōi kēk wēt

16

Juġr kēk nyġēc ëë māc ku wēelkē

5

Luōöi kōl kē māŋdġt rāc

17

Äjuġr pāndu ku jōl yā kākū

9

Pġir tēn bāāi, luōöi ku jōl yā kōllāu

19

Juġr yġnyēth ku tēekdu

12

Mānyrōöldu äjuēr Pġir

21

Äjuġr tā bġ löōŋ dēētġc

14

Äthōr kēnē ëë ätēit ku bġ bāāidu yā kōny ku jōl yā pġir kōc kē pāndu. Äyē kuānyġc dhōl wēn bġ yġn kēk kākū cōl kē cġ māc bġ bēn rāc ku bġ yġn kuōny ku dhōl puōth yā kuānyġc bā rōt gāl tēnōŋ mānyrōöl.

ÄJUÏR

Tëdët äcä täkic ku bä jäl nhäkduur bä lö täwën yën piëth wulë bä rëel ku bä pänduun yën cä nyiëc guïr kõny, äjuër ku jöl yä äjuïr äkë lëu ku bin nyiëc piïr:

- Äjuïr ku lööidu Äjuïr Piïr Mänyrööl tä nuöt yën këc köldë mäs bën
- Äjuïr pändu ku jöl yä kaku ku bä piïr äköl tuen dë mäs, tənön ätuöc ku jöl yä bën mäs
- Ku nän yë täk lön bin yä jäl nhäkduur, tä cit të yin pändu ku kaku juïr thin yën të lëu pänd ku bi dhiël ciën kë cïn mänyrööl yök yën
- Ku nän cä kaku juïr ku äyë täk lön cïn yë wïc ku bä rëel ku bä këc gäl, ku täk lön bin jäl nhäkduur. Cöl këne äyë bändun äjuër Piïr Mänyrööl
- Juïr röt tənön köl këc bi bën të cï yë cäl wëi tënë Mäs Räs cï tuöl ku dît äpëi, ätuöc, dhiäth wulë riäk
- Kunän cä täk lön bin jäl nhäkduur, təknyë nən bin jäl, yë tənən lëer yin thin, bä nyiëc lö tənë kädë ku këne yën bä nyäi këc yin
- Kunän cä täk ku bä rëel ku bä gël, kä yi juïr röt älön kən këc töu
- Dhiël yök kuät kən këc bä wïc ku dhiël nïc tä cï kən lö tuen të cit tä wiëc yën
- Juïr röt tä cï mäs thiök këc yin

Juïr röt, pändu ku jöl yä bääidu ëë mukthulyädu. Të cit të yën yin pändu juïr thin yën tä piëth bi yën lëu në gël thin. Bä piïr mänyröölïc, nän cä täk ku bä jäl të nuöt këc mänyröl bën Göl. Äjuïr äcië kākun këc töu këc yin ëë röt ku ëë tän cä juïr. Tëk riël guöpdu, tän nhämdun cä juïr.

HËN TÖU TËRÄC?

Cä läc nïc?

- Tä juëc cit 35 thubub töu Ädäläidë rëndénic ätöu mänyröölïc
- Tä juëc cit gëeth 75 töu kuör Ädäläidë, Flëuriëu Pëniñsulä ku Këer Känäröö ätöu mänyröölïc
- Gëeth 75 ätöu bäiköu älön Cuëc Äuthuruälyä ätöu mänyröölïc?
- Käm 1/3 ku 1/2 köc këc ciën mänyröölïc äcik yë dëëtïc rëec dë mänyrööl kë yë löi tənön këc ku bääikën

Nëem CFS wëbthiät ku bä yök lön rëel yin tənön mänyröölïc: www.cfs.sa.gov.au

MUTÄÄH BÄ PÏIR

Nöñ mutääh kădhöru bā pïir mănyröölîc. Äyë găm lön kuät yë lööi cöl äyë bāñ dë äjuër Pïir Mănyrööl.

■ Dëëtîc täändë mănyrööl

Äpăth äpëi ku bā dëët tē cīt ku täändë mănyrööl, tē cī nööñ yën kuöny, Tändë piny ku cïënpiny.

Yëñö yën ñîc täändë mănyrööl?

■ Yë kēk ñîc köi kē măc dīt răc

Mănyrööl älëu bī yā kēwën răc äpëi köi kôkîc. Äpiëth ku bā ñîc kēk köi kă ku wël kēk yë luël thîn.

Hîc yîn kîit kē?

■ Juir pändu ku kăku

Ku năñ yë tāk lön bîn jăl nhăkduur, kă pând piëth cī nyiëc juir älëu ku dhïël bēk mănyröölîc.

Că kăku juir kădë?

■ Bā kîit pïir dë mănyrööl juir

Kîit êë kă juëc äpëi tōu kăñ kēk lëu wîic ku yë kă thïök. Căk: Kîit wën tōu (Kënë yën bā nyăi kēk yîn); Kîit bîn rôt pïir (Kënë yën bā wîc ku bā pïir); Kîit bîn rôt kōny. (Kënë yën wîic tēñ thăät 24-48 kă yī biöth măc).

Yëñö bā tău thîn?

■ Tāk rëil guöpdu ku tănđuic

Äpăth ku dhïël yā ñîc kuät kënë yën wîc kënë yën lëu ku kî cī lëu. Bā yîn ku jöl yā pändu bā dëëtîc älön mănyrööl wëtdëic cīt riöc, diër ku riëc pirdë rănîc.

Că rôt nyiëc guir kădë?

■ Luööi köi kē măc dīt răc

Bā juirdu ku tănđu tău luööiduic köi kē măc dīt răc.

Yëñö kënë yën bā lööi köi kē măc dīt răc?

■ Gäät ku yë buöthîc kē kăkun äjuër Pïir Mănyrööl

Tănđu yën cïëlic dë pïirdu.

Că năñ kē că tāk?

Äwîc ku bā mutääh kădhöröu dhïël yā tākîc tēwîc yîn yën ku bā mănyrööl kōny.

DĚĚT TÄÄNDĚ MÄNYRÖÖL

Mööi älön Cuēc dē Äuthuruälyä äyē kā cī yän ku bī mänyrööl yä kuöny.

Riël mäs kē wēn thōn kēk ätunydit yē mäs bēēi bēi, riēldit, kā rilic ku bā gēl ku lö tuēn kēk jöl kän r äpēi. Riël mäs äpēek älön kän kädīäk: Nöön, liu dēn ku tändē pīny.

Nöön

Kuät ku jöl yä nöön yēn töu äkē yē nyuöth riël dē mäs. Riël ēē mäs äyē röt juäk kēk kuät nöön wēn yēn töu thīn.

Ērin kän kēk löi röt dīitic, mäny rööl ku jöl yä buöt äci yēn kī räs tēnōn mäny yēn dēep nöönic. Kā cī tuöl thīn, kā dēep dē bēēi wēi ēē dīt pēi.

Kör dē nyin nöön puör yēn kēk puörwēi ēē tōn kām kēk lēu yin nē kuny ēē mäs ku yēndhöl päth ku bā riël dē mäs tiēt wēi tēnōn mänyrööl.

Lūdēn

Lö nhīäl ätuöc, piäl yöm ku dhuk pīny pīu töu äliiric äyē riël mänyrööl juäkic tēwēn yēn röt juäk thīn. Tē cī nöön riäu, kē yic piäl

Cuēc dē Äuthuruälyä, ätuny yöm bēn ciēmdē ēē kēräs äpēi lās lööi, kā röt lās löi äyē nyuöth cuēc-tuēndē röt gēer, cōn älön liir yēn ēē kē räs cöl älöi röt kī yēn mäs cöl äkät äpēi dhöl juēc yic ku bī kōc cuōn pīny kē cīk nīc.

Mänyrööldu köny wic ku bī dhiēl yä tākic lön yē mäs lēu yēn ku bī bēn tē dē ciēmdē ku jöl yä tuēndēic.

Tändē pīny

Ku nän yē mäs lās dēep äpēi ku kēk riël dīt tē thōny ku ciē cīt tā thōn nhōm, kā hööt kēk töu tāräs äkā töu hōn kēk thōnyic. Ciēmdē-thōny äyē ruēl äköl lās yök ku ēē nöön cöl äyē lās riäu ku yē mäs cöl äyē riël.

MİÖK PUÖTH

Tēdēt kā yin äyē wēt yē cöl “mīök” lās pīn ku nöön kā yē kē lās jām ērin nöön mīök yē mäs lās cāth thīn äpēi. Tādēt känän kuät nööt wēn yēn mäs cöl älōc cāth “mīök puöth” cīt nöön, yiith tiim, köntiim ku yēer cīt 6mm ätēmkōu äyē lās dēep tā cīk kēk riäu. Mīök puöth ku äkut kā cī riäu äriēl mänyrööl juäkic.

MÁC RÁC ÄRĒĒK

Bă kuöny yăth tgënöŋ mănyrööl räck u luööi bă löi, kă păth bă dëëtĭc yën Mác Rác ÄrĒĒk.

ÄrĒĒk yën ěē kĭ cĭ luël tĕnön Buriĕu ěē Mătĕörölöġi kôl ěbĕn ku äcă lâc luël kĕ rĕc tōu, lĕu ku mănyrööl gôl.

Mác dĭt äpĕi Mác ÄrĒĒk, kĕnĕ yĕn rác äpĕi ěē tĕ bĭ mác yĕ cök gôl thĭn.

Mác Rác ÄrĒĒk căt bĭ yă kuöny ku bă dëëtĭc cĕĕr dĕ mănyrööl tĕ tōu yĕn thĭn, kuăt kăŋ kĕk băy ôk ku kĕnĕ yĕn bĭ rôt lööi äwĭc ku bă kĕk buôthĭc tĕ cĭt tĕ cĭ kuĕny kĕk yĭc. Lööm dhămăndu ku bĕn nyĭĕc dëëtĭc ku kuĕn căt äpăth.

Mác Rác ÄrĒĒk ěēkuă cĭĕ äcĭĕĕr tĕ bĭ yĕnkĕcĭtmănyrööl ěē rôt lööi, ku yĕ kădĕkărăcălĕu bĭ y ätĕ yĕncĭrôt lööi. Ku äläu bĭ lööi kĕ kĭ cĭ rôt lâc nyuôth bă tăŋdu löi.

Mác Rác ÄrĒĒk ěē kĭ cĭ cöl älä tĕnön Buriĕu ěē Mătĕörölöġi 4pm cök kôl tuĕŋ ku ätōu yĕmĕnĕ tĕn**www.böm.gov.au**

Mănyrööl äläu bĭ riăk lööi ku äcĭĕ kôc lĕĕk.

Ŋĭc Mác Rác ÄrĒĒk, yĕ kă thiăk kĕk yĭn wĭic thök ku cöl rôt äyĕ lĕĕk.

	ÄRĒĒK RÁC	YĔŊÖ KĔNĔ WĔTĔĖİC?	YĔŊÖ YĔN BĂ LÖÖİ?
MÁC ÄLĒU Bĭ RIĂK LÖÖİ KU ÄCĭĕ KÔC LĒĒK DĂİHĔ kĭit kă mác,tôl ku jôl yă böil mác Ŋĭc arĕĕk Mác Rác tĕdun yĕn tōu yĭn thĭn ku wĭick u bă kăk kĕk rôt löi NĂŊ äjuĕr Pĭir Mănyrööl ku kĭitdu tōu CÖL 000 ku băm äc cāl BĂ WĔĔT WĭC - bă pĭŋ tĕnön rădiô, - go to www.cfs.sa.gov.au - wulĕ bă Wĕĕt Mănyrööl cāl Hôtlăny tĕn 1300361 (TTY 133677)	RIĂK ÄKUĖT MÁC BĔN	- Kăk äkă rác äpĕi tĕnön mác buut wulĕ nôön. - Kunăŋ cĭ mác rôt gôl ku kĕĕc, kă bĭ kĕrĭl äpĕi cĭ rôt bĭ lĕu nĕ kôoc kuă bĭ kăjuĕc yĕ kôc thôr kĕk mác dhiĕl ku äliir ĭiir ku bĭ cöl äkăc. - Kĭn mác bĭ gôl tĕnön äjôk dĕ mác ku cöl mác äyĕ rôt lâc juăk. Tôön äbĭ bĕn kuăt dhôl ěbĕn. - Băăi äkăc kĕk lööi wulĕ buh kĕk ku bĭ mác kĕk cuk rĕc tĕ tōu kĕ thĭn. - Tă piĕth yĕn lĕu yĕn ku bă rĕĕl thĭn ěĕk u bă kĕk mănyröölĭc.	ÄWĭC KU BĂ LÖÖİ YĔMĔNĔ - Tău pĭirdu tuĕŋ kun yăŋ mănyröölĭc wĕĕr yĕn tōöl mác wulĕ nhiăkduur – ku kĕnĕ yĕn dhôl lĕu yĭn nĕ kuny. - Lôc lööi kăm thĭnĭc – duk tiit ku bă tĭŋ - Duk yĕ lōu tĕnönĭc ĭĭm, buôttĭc wulĕ yĕ lööm, nôön cĭ riău; - Äjuir, ŋĭc ku yĕ kuănyĭc äjuĕrdu: - tĕ bĭ yĭn jăäl - tă bĭ yĭn ěĕt tĕnĕ - yĕŋö kĕnĕ bă löi tĕ cĭ yĭn jăäl lĕu - tĕ bĭ yĭn lōu thĭn - tĕ bĭ yĭn dhuk
	DHIĂT ÄKUĖT MÁC BĔN	- Ku kăk äkĕ tucĕ, riău ku yôm tĕnön mác buut wulĕ nôön. - Kunăŋ cĭ mác rôt gôl ku kĕĕc, äcĭ lĕu ku bĭ yĕyĭc kuăny äpiĕth, kuĕ lâc äpĕi ku rĭttĭc äpĕi tĕnön kôc thăr kĕk mác ku bĭ cöl äkăc. - Kĭn mác äyĕ gôl ku yĕ lâc ät äpĕi. Tôön äbĭ bĕn kuăt dhôl ěbĕn. - Băăi kĕk cĭ kĕ juir bĭ tōut ě thōny, äcĭ kĕk buuth ku bĭ mănyröölĭkĕk cuk lôc rác ku äläu tĕnön mác tĕdĕt kuöny piĕth. - Yĭn äläu bă năŋ riĕldun guôp ku tăăndĕ nhiăkdu bă rôt juir bĭn rôt găl. - Tĕ piĕth yĕn äläu yĭn ku bă rĕĕl ěĕk u bă mĕĕc kĕk mănyröölĭc.	ÄWĭC KU BĂ RÔT GUİR BĂ LÖÖİ - Rĕĕl kĕk kăku tĕ tōu yĭn tă cĭ juir hōnĕ ě thōny. Kĕnĕ äyĕ kuănyĭc lōn dhĭl păndu yă tĕwĕn cĭ guir kĕ tōu älōŋ kuöny mănyrööl ě.g.; kă cĭ gôöl pĭny piôk, kuă cĭ kuôm pĭny äliir cĭĕ mă cöl ädĕĕp, ku lōŋ cĭĕ mác lâc dôm ětĕc. - Ku năb ä yĕ răn cĭ juir ku äläu bă luôi löi bă păndu gĕl tĕ cĭ mác rôt gôl. Kĕnĕ äyĕ nyuôth lōn nĕŋ yĭn kăŋ kĕk wĭickĕ ku băm äc cöl äkăc tōu păndu lööm ě.g.; pĭu juĕc tōu, jăăth/miôk ku thurumbă, jĕnĕrătă, dukun c - Ku năŋ kĕc rôt juir tĕ cĭt tă bă lĕu yĕn, kă yĭi nyĕŋ mănyröölĭc ku lôc jăäl nhiăkduur tĕ bĕk pĭny yĕn kĕ lĕu yĭn kuny.
	YĂĂN ÄKUĖT MÁC BĔN	- Ku kăk äkĕ tucĕ, riău ku yôm tĕnön mác buut wulĕ nôön. - Ku năŋ cĭ mác rôt gôl ku kĕc, kărlĭc tĕnön răn thăr kĕk mác ku bĭ cöl äkăc. - Băăi kĕk cĭ nyĭuĕc juir kuă cĭ kĕk buh äpăth äläu ku bĭk kôc kuöny. - Yĭn äläu bă năŋ riĕldun guôp ku tăăndĕ nhiăkdu bă rôt juir bĭn rôt găl.	ÄWĭC KU BĂ DHĭL ŊĖC - Băăi kĕk cĭ nyĭuĕc juir kuă cĭ kĕk buh äpăth äläu ku bĭk kôc kuöny. Kĕnĕ äyĕ nyuôth lōn nĕŋ yĭn kăŋ kĕk wĭickĕ ku băm äc cöl äkăc tōu păndu lööm ě.g.; pĭu juĕc tōu, jăăth/miôk ku thurumbă, jĕnĕrătă, dukun c - Ku năŋ kĕc rôt juir tĕ cĭt tă bă lĕu yĕn, kă yĭi nyĕŋ mănyröölĭc ku lôc jăäl nhiăkduur tĕ bĕk pĭny yĕn kĕ lĕu yĭn kuny.
	TĂ THŊNY	- Kunăŋ cĭ mác rôt gôl, äläu ku bĭ dhiĕl cöl äkăc tĕ kuĕny dhôlic ku băăi äläu bĭk kuöny piĕth bĕi. - Bă ŋĭc tĕ lĕu mác rôt nĕ gôl ku tă bĭ yĕ dhuk pĭny thĭn.	- Ŋĕm äjuĕr Pĭir Mănyrööl. - Mônĭtôr cōndĭttĭōns. - Luôttĭ äluĕ ku bĭ wĭic. - Pĕĕl tĕ lĕu rôt.
	THŊNY		
	TĔTŊU-PĭİNY		

Mănyrööl Tōu Bönuth
Kă ŋĭc nhiăk lōn yĕ ÄrĒĒk
Mác Rác äläu ku yĭn kuöny bă
rôt guir ku păndu tĕnĕ kĕ bĭ
thukuldu thiôk thök nĭiŋ kĕwk bĭ
mác kăŋ lô tuĕŋ

MÄC WÄLÄYÄT BÄN

SÄ Män Bën Wäläyät

Cuëc dë Äuthuruälyä äcī tēkic älōŋ 15 mäs bën wäläyät.

Kuät wäläyä ëbën änōŋ kēdēn mäs räs röt lööi ruönic ëbën, kâyēn äpiēth ku bā nīc yē wäläyä nēt yēn tōu yīn thīn, cēth yīn wulē luī thīn.

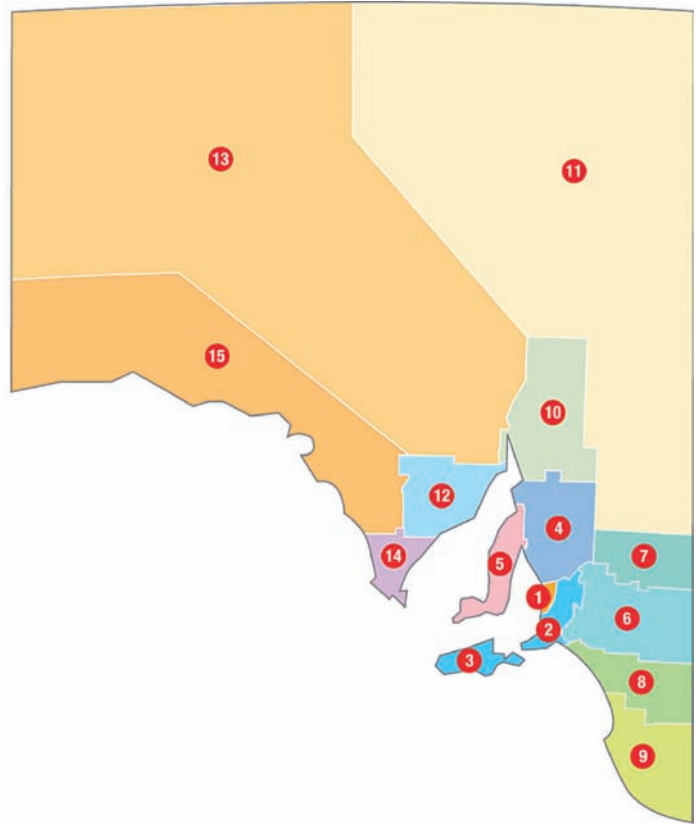
Kunāŋ cī nīc yēn Wäläyä tōu yīn thīn, nēem tēn CFS wēbsitē (www.cfs.sa.gov.au) kēk kāŋ kuān lēu ku bī yīn kuōny Wäläyä mäs bān nīc

Tēn Mäs Räs Ruönic

Mäs Räs Ruönic äyē gōl Pēnthiär ku tōk hēt Pēn nūān. Ruön kēnē yīc, kāŋ äyē kēk lööi ku bī mānyrōöl gäl ku bī röt cuk gōl.

Dhāmān kēnē kā yīn älēu ku bā löu thīēc kuī bī yīēk kēwēn bīn bēn kuōny pēn kēnē yīc, kuā lēu bī yāk ē rām kēk löōŋ kē Mäs ku Luōōi Kuōny 2005 ku jōl yā gānuun.

Kī pīōlic lēu yīn nē nyuth ätāu äbāŋ 14.

nīc WÄLÄYÄDU MÄC RÄC RUÖNİC

	Mäs wäläyä bān	Tēn	Tēnē
1	Hōn Ädēläidē Mätäröpölītān	1 Pēnthiär kurōu	30 Pēnŋuān
2	Ätuök Kidīit Ädēēr	1 Pēnthiär kurōu	30 Pēnŋuān
3	Kēēr Kāŋärōō	1 Pēnthiär kurōu	30 Pēnŋuān
4	Cīēl Cīēm	15 Pēnthiär kutök	30 Pēnŋuān
5	Yōök Pēnīthulä	15 Pēnthiär kutök	30 Pēnŋuān
6	Murāilān	15 Pēnthiär kutök	15 Pēnŋuān
7	Pīnypiū	15 Pēnthiär kutök	15 Pēnŋuān
8	Hāpār Cuēny Cīēēn	15 Pēnthiär kutök	15 Pēnŋuān
9	Tāpīny Cuēny Cīēēn	22 Pēnthiär kutök	22 Pēnthiär kutök
10	Pīlīndä	1 Pēnthiär kutök	15 Pēnŋuān
11	Lōök Cīēm Cīēēn	1 Pēnthiär kutök	31 Pēndiäk
12	Cīēēn Ēyrä Pēnīthulä	1 Pēnthiär kutök	15 Pēnŋuān
13	Lōök Cīēm Tuēŋ	1 Pēnthiär kutök	31 Pēndiäk
14	Tāpīny Ēyrä Pēnīthulä	1 Pēnthiär kutök	15 Pēnŋuān
15	Tuēŋ Wäryōu	1 Pēnthiär kutök	15 Pēnŋuān

TOTAL FIRE BANS (ÄKUËN MÄC)

Äkuën Mäc Bän äcī luël Rän Bëny dë CFS kē cī mätic kēk Burīëu ëë Mätärölögī kuä cī thän cök tēnög Äreëk Mäc Räc.

Äkuën Mäc Bän kōl äläu ku bī cäl wēi kuät ëë dhāmān cī yök ruōnīc ku tēnōj kuät mäc bän tōu wäläyā. Ku bän ëë rēel tāntōk thāt kā 24. Ku jōl CFS wēēt cäl tēnōj kōc duluël thēēi kēnē Ku Äkuën Mäc Bän dhīel rōm kēk dhāmān yēn pīj wēl yām.

Ku bā wēt cī luël dēbān, kā CFS äläu bī kāj kēk bīi lööi cōl njc. Kunāj cī löi kā ukumā ëë ku bā wēu kārāmā tāu pīny cīt \$10,000 ku run kārōu'

ukumä äläu ku bī tāu pīny tā cīn gānuun dhōj kōōth. Tā-dēn-wēn kā kārāmā \$315 äläu ku bī kēk tāu.

Kōl kē Äkuën Mäc Bän, mäc cī ku bī tōök tā läu, kälēu bī yā tēnē yēn cī luël.

Wēēt dīt äpēi äläu ku bā löi ku cī bī löi tēnōj kōl Äkuën Mäc Bän ätäu äbāj 14

GĒIL KĒËN

Kuä cīn rān yēn kā liu tēnē hōn tede kōl kēnē guōp kā lēu ku bī nāj kī dhīl ngic älöj kāt, rīel ku kuät kā kēc gām tēnōj mäc. Ök ätōu älöj Cīēēmīc, ägut cī cök dē nhīäl. Äcīnīc buōt wulē tēnōjīc tīim thīök. Wāryōu ämēc kē cīt mītiir 100 tē thīök kēk hōöt. Tēnōj kērāc, äyē ku tāk lōn kē bī ök thōr

kēk mäc dē nōōn. Kē kāyā kā mäc äcī hōöt kādhrōuān rāc ku jōl yā kājuēc kōk kē nyuuc tēnē kārābān pāk ku nyēi pīir dē tīj tōk – ku kēnē yēn!

Gēil Wāthārthōn, Pīir Mäcäär Kōldīāk

Mānyurōöl Tōu Bōnuth

Ku kē njc lōn yēn Kōl Äkuën Bän äläu ku bī kōny ku bā löilōiku yā nyīēc lööi.

Pānābun

Nēem pānābun yēn tōu mēnhdu thīn, pānābunmīith wulē tām-muk mīith, wulē tēnōj Äkut pīōōc ku Tākuny Mīith wēbsītē (www.decs.sa.gov.au) tēnōj wēētdē äpuruuk ku kāj kēk lēu ku bī pānābundu rīök wulē rīēēth kē pānābun kōl dē mäc dīt rāc.

ÄJUÏR PÄNDU KU KÄKU

Äjuïrdë pändu ku käku yën töön piëth wick u bä kék dhiël yä lööi ku bäy ä njic, käku ku bääidu ätöu thïn. Pän piëth yën cï nyiëc juïr äläu ku bï ciën tönöj mänyrööl tönöj pän yën këc nyiëc juïr.

Kunäj bä jäl nhiäkdur, Kä näj kënë yën nyuöth lön bï pändu näj tä bï yën köny tä cïn äjuër piëth läc lööi.

Kuä nön dhöl juëc äpëi lëu pändu ku bï dëep wëi dhämän mänyrööl – ätunyde yën töu bïööl mäs nhöm tuëj, kuä uthuëi dë mäs böut ë yën dëep mäs thïn ku liëpdë mäs yën cï kék röm.

Duwiic äcik nyuöth kïdït röt läc lööi, tädët, änyuön ku äthuëi cï nyuc wulë tä thiäk kék pändu lëu ku bïk mävc kuöny cök ku thää tē quöt këc mänyrööl tēek.

Änyuön ku äthuëi bëen bääi tönöj yën tähör, cit höt theër, pänyköu tēhör, äluüt kuä äwëer, ku jöl yä bärändä.

- **Cönj dë mäs** tē cïn nöön gëek wëi ku jöl yä äcöl töu pändu lööm, ku cä pän buuth kä wën cï mäs kék yë läc döm
- **Ku cëk pïny lääu** Ku bä tïim wën kék thiök kék pändu nyiëc yä tïj, ku gëek nöön wëi hët täcit mïtiir 20
- **Tïönj tē läu** lëu ku änyuön bën thïn wulë döm
- **Gël kä käku** kék pän piëthdu ku cä pïääl

Tën dë dööm

Ku bä noon yën tou käku yïn gëek wëi ëë tonj kä piëth lëu ku bïi kuony tönöj juïr mänyrööl. Kuä kä lëu ku bä kék looi tön got këc mäs rot gol:

- Bä tunj tïim kék cï riäu nyäi, yïith tïim ku jöl yä änyuön yën tou pïny ku kuät tou pändu ku këwën tou tïim cok.
- Bä yïith tïim puonïc kä thiök kék pïny cit mïtiir kârou lo nhiäl wulë kâj cï rot nok pändu loom.
- Gëekwëi, nyëi ku äjuër dë noon cit kē thiäk kék pändu 20 mïtiir ähër ku jöl yä mïtiir 5 kuät änyuön ku jöl yä äcuol.
- Nyëëi päät, duot änyuön, duot tïim ku jöl yä kuät kok kék lëu ku bï mäs dom wën thiäk kék pändu.

Kunäj kok wën kék lëu ku bï kék loï tönöj domdu ku bïk pändu kony. Ku kăcït:

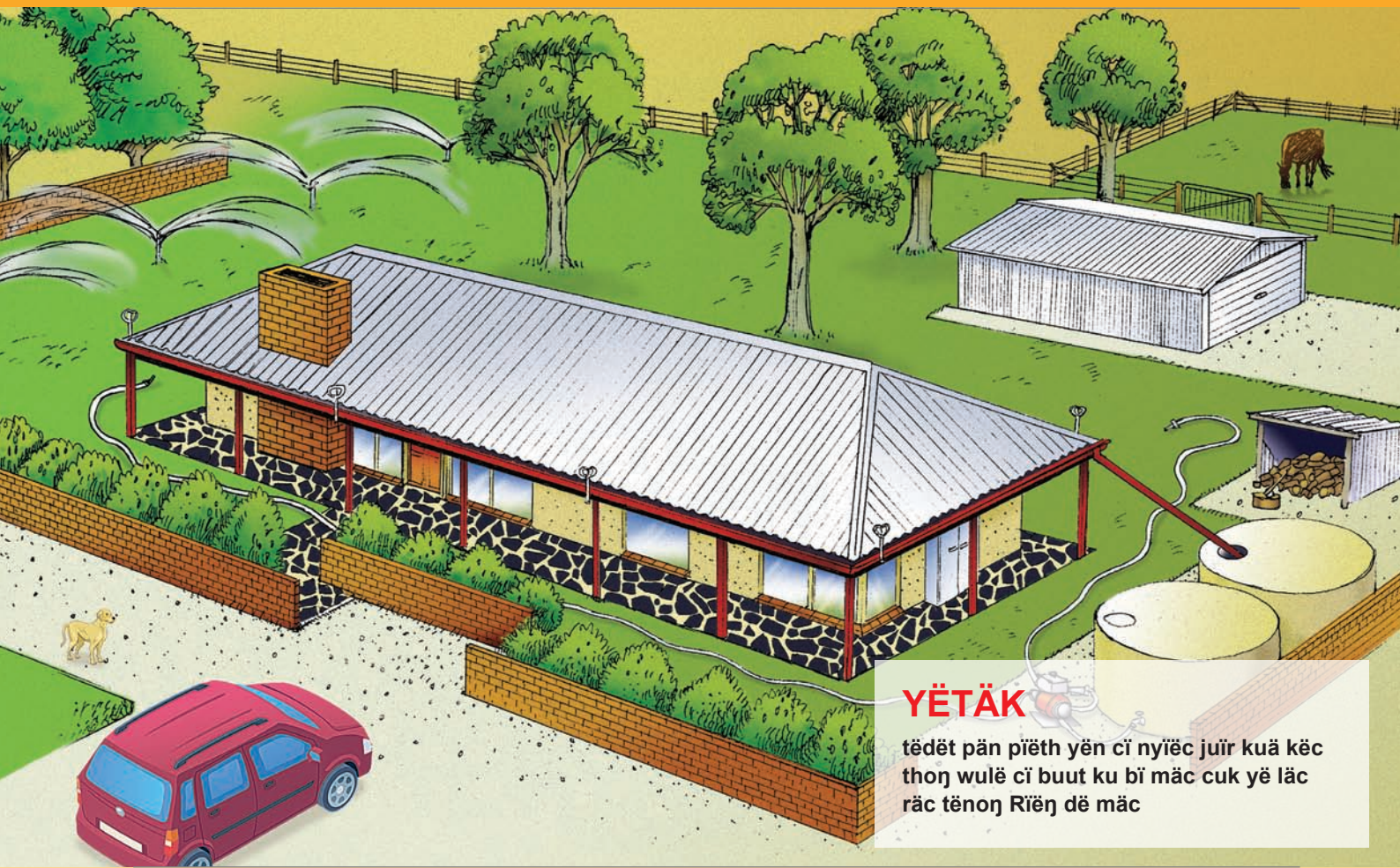
- Ku bä mäscurä dë pïu tä pïny noonïc ku bï pïu yä yuor pïny ku jöl yä pändu ku bä tuoc dë äkol yä dhuok pïny, äyuor ku toonj. (kuät kâj dë luoi äläu ku bï kék loï kē yë loonj ku cië äloot liäny)

- Ku yä loï ku bä dhiël näj pïu juëc wën kék tou tönöj tänk, Puor wulë tē yë koc kuänj thïn kun ëj këcït lïtä 5000. Duk rot kën tönöj pïu kék tou kol yën bï mäs jäl tuol.
- Bänäj pëthärol/mïok-pïu guot bëi pïny.
- Ku dhiël njic lon bëer äluondu ku bï pïu dhil yä your pändu loom.
- Bäp äny cï buth tïon loï, thiëek, wulë rok yën tou pändu loom kē yë këwën ätuoc dhuok pïny.
- Bä noon thïnkör wën cië mäs dïit läc dom puur, cit non ku tïim nonjic pïu juëc ku nënjic äwäi dïit yä.
- Ku guïr pänj päth-muk dom dë noon, kuä lëu ku bï luï kē yë kï piëth cië mäs col ätëek.
- Com tïim ku jöl yä buot kënonjic käm thïn kor käkën ku cïk buutdït loï.

Mänyrööl Töu Bönuth

Mänyrööl Tou käku kē noon dïttët nyäi wulë gëek wëi ku bä tē piëth nyiëc cäk täwën yën läu ku puoth

LUOOÏ THÏN KU TË WËN YËN THÏÄK KËK PÄNDU

YËTÄK

tëdët pän piëth yën cï nyïëc juïr kuä këc
thoŋ wulë cï buut ku bï mäs cuk yë läc
räc tënöŋ Riëŋ dë mäs

Käjuëc këk bï kë looï ku bïk pändu col ätou të piëth ää:

Pïny koocHotnhomPänyÄluït, ähoor ku
käämRuëInyääthKäku juëcGutäÄyuur luui

JUÏR KÄKKU

Ruon ëë ruon

RUUT

- ☐ Nyäi änyuon yën cï riëp pïny pändu loom ku tēm tunj tīim thiok kēk pïny.
- ☐ Lor tēnoŋ äkut tou bäi lon bīi kēk yīn puol ku bä änyuon cuony, wulë kuät kã cï riëp pïny domïc wulë tē yē äcuol kutnhom thīn.
- ☐ Pää-t-hot nhom pändu nhom, ku kälë: tīŋ hondu nhom tēnēŋ yën kã kēc rot cok ku kãm ku guir tä lēu yën rot.
- ☐ Kuumkuät tēälu tou pändu, bärändä ku käätiēs

KOOT

- ☐ Tēm wulë nēēr non ku nyäi kã cã tēēm (tēdēt kã lēu ku bī riëppīny tăn got mōi kēc bēn).
- ☐ Nyäi yuoot
- ☐ Tēm wēi tīim kēk cï rot nook pändu nhom.
- ☐ Nyäi tunj tīim kēk cï lony ku kuät änyuondēt
- ☐ Tīŋ ku kuät kok lēu kony, cīt dutēm dē noon, thurumbä dē pīu, äyuur luuī ku duyuur mäs.
- ☐ Nyäi yīith kuä änyuon.
- ☐ Yēlooī ku nēm Mänyrool Pīir Äjuērdu.

MOOI

- ☐ Guir hēt tē cīt mītiir 20 kē yē tä läu thiäk kēk pändu (kuä dīit tä tou yën tälor pīny) ku kēk mītiir änyuon ku äcuol.
- ☐ Tēēm tīim tou wēi.
- ☐ Nyäi yīith tēnoŋ gutä tou.
- ☐ Tēm äwuyīik thiok/hoot.
- ☐ Tīŋ tē yē pīu bēn thīn.
- ☐ Ku yē kēk loī Mänyrool Pīir Äjuēr kēk bääidu.
- ☐ Juir täntou kiit.
- ☐ Ku yē ŋic lon nēŋ yīn bätēri dēt-rīël rädio ku kuī bätēri dēt bä yä pīny tēnoŋ mänyrool loī rot.
- ☐ Ägēel Mäs Räs Ärēek.

RUËËL

- ☐ Nyäi änyuon yën tou pīny ku jol yä noon.
- ☐ Tīŋ tēnoŋ äkutdu lon bīi kēk yīn puol ku bä kēk cuony.
- ☐ Tīŋ tēnoŋ kuät dugēldē mäs ku nyäikēk.

Mänyrool Tou Bonuth

Käkku kēk dhuk pīny dē noon äcī kärool yē bēn läc thīän thīn.

“Äyē ku tāk lon tēm dē noon wēi lēu ku bī yic riël, kã ok cī kok yok lēu ku bī kony, ku buk nāŋ tē piēth yën thiäk kēk ok. Koldē ëë tēn dē Phīl.”

Jämīs Kīndlēr. SÄ

JUIR MÄNYROOL PIIIR KIIT

Mänyrool Piiir Kiit äläu ku bäl äc juir tän got kác yën tuol.

Tädétou Kiit alëu ku bi yic nän käng kék bá nyäi kék yin. **Piiir Kiit** änoñic käng kék bá wïc ku bá piiir kol kënë. **Dukuony Kiit** änoñic käng kék lëu ku bá kék wïc thät 24-48 të biöth mác yëcok.

Tënoñ bääi

- ☐ Riël Bätëri ÄM/Fm rädio ku dët dë bätëri
- ☐ Mäthuëny
- ☐ Mäthääniyä
- ☐ Kuony tuën kit
- ☐ Käng kék cä kë luël ku äthorku cīt kë yë kék nyän piny, wärëñ dë wëu ku jol yä äthorcääth
- ☐ Thurä
- ☐ Miëth ku pïu
- ☐ Kän duñëny
- ☐ Kol kënë – juäk wëuic/kän wëu, wël pänäkīm, pïu dëek ku miëth tèn thät 24
- ☐ Äläëth
- ☐ Thäläpun cääth _ äthiondë
- ☐ Mäthääniyä
- ☐ Käng thuëc miith
- ☐ Nambä thäläpun tënoñ bääidu ku meëthku

Tënoñ lääiku

- ☐ Ätuök/äduök/puur
- ☐ Äduñ dë pïu
- ☐ Köl kënë – juäk wëlkuic ku pïu kun dëek
- ☐ Miëth

Ku tükic bá ká nyiëc töu cīt thurät kë bääidu ku biäiö, äthörkun ká luöi, ku kákë pändu. Kuä piëth bá ñic lön yë rän bën yën töu bääi bi dhïel nyic të töu kiit thïn, ku käng kék töu yë yic.

Mänyrööl Töu Bönuth
Kiit-puöth dë piiir yën cī nyiëc juir wëtdëic ëëk u bá ñic tënë yën bīn mäthuën yök thīn të cī kārābā tëëm köldët.

Dhïl ñic kák kë piiir dë räan

Päl älön dë ätuöc, äpiëth äpëi ku bá äläëth kë yë ciëñ mööi bá kék cuk tëëu köl dë mác. Dhämän dë mác ká kuät rän yën töu thïn äläu ku bi ciëñ:

- ☐ Älänh dë päbirik cīt kötön, dënīm wulë nhïēm – kë cië liäny wulë dëep.
- ☐ Älänh bär kök cī löi tënoñ kötön dhïkic wulë hiēm ku dëep gëlwëi tèn dë guöp ku köök.
- ☐ Käng kārōu dë kötön cī löi wulë äbäröl ku bi kum diëer.
- ☐ Biön rīl yën cī wār köoc ku jöl yä thuräp kārōu ku bīk cökku gël bi cuk nyuöp.
- ☐ Thäjīe dīt äpëi lëu ku bīn tënoñ äwuthuëi dë mác löny piny nhīäl wulë tënoñ yī köu.
- ☐ Kuä tëët kë ciīn ku bīk yī köny.

- ☐ Nädhäär kārōu ku bīk nyīn tiit wëi tënoñ töl, äwuthuëi gëeth töu äliiric.
- ☐ Kötdë töl wulë äläth bá duöt yī wuum ku thök ku bi kuöny tèn kë bi wëi yī yic ku nëët

Kuä piëth bá dhïel dëk yä pïu bi uwëny yī cuk nëk

ÄJUÏR ÄJUËRDU PÏIR MÄNYRÖÖL

Kunänj cïenj tä yë mänyrööl röt göl thïn kä pïeth bä dhïel nänj Äjuër Pïir Mänyrööl.

Äjuërdu yën älëu ku bïn köny bä luöi löi ku bä kē yē jāl tākic tē cī kēdēnj thiök lëu ku bī yīn cōlā thōu dhāmān mänyrööl.

Äjuërdu Pïir Mänyrööl äyë luël lön wïc yīn yën ku bä kaku dhīl köny ku, ku kēnē yën rīl äpēi, ēē kēnē bī kuāt rān yën tōu kē yīn bāāi tāk ku bī löi tēnōnj kōl rēc kē mäs ku nänj cī mäs röt göl.

Bä wēt jāl tākic tē cī mäs jāl thiök kä yīn äci gāu. Kōc juēc tōu mänyröölīc āthōu wēt yē kēk bāāi kēn jāl cōc kōl cī mäs jāl tuöl. Bä jāl kē yīn cīg āu ēē tēenj rāc.

Äjuër Pïeth:

- Äyë läc juir tēn göt kē kēc Kōl dē Mäs Räs tuöl
- äyë gāāt pīny, ku ēē kä yā bä kēwic bä löi yā läc yök
- käu cā kēk kuānyic, ku ēē kāyā njic tēn yën bīn yē lööi thīn
- äyë cāk kēk kōc kē tōu bāāi ēbēn ku dhīl rān ēbēn njic, ägut äcin mīith ku kōcdīt
- ägut kēn yën bī lööi:
 - tēn göt kēc Kōl dē Mäs Räs bēn
 - kēc kōl Äkuēn Mäs Bēn
 - dhāmān dē mänyrööl
 - mänyrööl cōk cīen
- älëu ku bī yā kuāt kä kēc tīnj

Thēm ku bä äjuër dhïel thōl ägut känj kēk cī kēk

Juір röt ku jöl yā bāāidu riël dē guöp ku tēēndē nhōm.

Yīn ku jöl yā bāāi äwīc ku bāk röt juір tākic ku riël dē guöp tēnōnj dē mänyrööl.

Tēnōnj mänyrööl yīn äbi dhïel yök kēk yōmdīt äpēi, ätuny dē mäs ku löök, ku töldīt äpēi wēn yën cīn p[īny bī yā nyīec tīnj ku wēēi, äwuthuēi äbā biēēr dē mäs yā lööi, ku röl dē mäs bö thīn, riël, thälāpun ku pīu cī tēēm ku pīny

yën bī cuol, äwuou ku kiēu.

Äwīc ku bä njic kuāt känj kēk yē kēk yök ku kä yā tākic bä kēk yök kōl yën tōu yīn mänyröölīc.

Kunänj cīi kēk yē gām tē cīt tē yē yök röt kä yī löi äjuër ku bä jāl nhākduur.

DEËTIC LÖÖN MÄC

Löön äci kék luël tēnōŋ Cuēc dē Äuthuruälyä ku bī pīir köny ku kēēŋdhāmān kōl dē mānyrōöl. Kuä cī lēek rān ēbēn, kuä ciē kōc kék rēel tē dē mānyrōöl rōt.

Ku ēē kī pīēth āpēi ku bā löön kē mäs dhīēl nīc āpuōth ku dēēt kék yīc kēnē yē bā löi ku cī löi, tādēt yīn tōu bāi wulē liēu, kōl lāu wulē cā jānīnāic lö nēēm.

Ku tā cī mäs rāc rōt gōl kā nāŋ kā juēc yē kék gēl tēnōŋ tuōk dē mäs kuä nāŋ löuŋ yē kék löi tā lāu. Tā cī gēl ēē rēl tēdē āgut cī thōk kōlē guōp (tīŋ ābāŋ 7 tēnōŋ kōl kā wälāyādun).

Nyuōth

* Luël dē 9 wulē luël 10 yōk ātōu kék kuāt kēn yēn bāy ōk tēnōŋ kā dē Mäs ku Kāŋ kék rōt lāc löi Köny Luōi 20005.

Äkut dē mäs dun äci kōc pēēn wulē kōc kē CFS ku ālēu bī lēek wēl.

** Mākānā wulē riān cī riāk ālēu ku bī löi tē:

(a) kuāt ēē mākānā yēn cī riāk yē mākānā kék bēēi bēi wulē riān kuä cī kākē luī āpīēth;

(b) Äriāk, wulē māciīn wulē yēn cā āriāk löi, äci guīr bī kā wēn dēēp tēnōŋ āriāk gēl bī cuk jēl

(c) āriāk, wulē māciīn wulē yēn māciīn yēn cī āriāk löi, äci guīr bī kā wēn dēēp tēnōŋ āriāk gēl bī cuk rām kék ātuny dē mäs kāwēn kék dēēp; ku

(d) āriāk ēē kē wēn luī āpāth.

*** kābāāi yēlōi wētdēnīc āhōōt cī kék but wulē kuāt kōk kék cī cuēc kuä cī kék tāu thār pīnyīc ku nuēt kék ku bīi pīu yā tōu ku kēnē äci pīny thīōŋ kuä ciē kārābān māt thīn.

Kunāŋ cī yē gām, cōl Mānyrōöl Wēēt Hötlāny tēn 1300362 361.

Q Lēu hēn ku bā mäs tōōk tālāu ku bā nōōn cuōny, kuōtnhōm, puōn wēi wulē nōōndēt?

Q Lēu ku bā ānyuōn cuōny wulē tēēm nōōn pīny?

Q Lēu ku bām āc tōōk tāndēm āc wulē āpiōk mäs wulē bā tuōk ku bā hōōc wulē kēdē pīäl? (tīŋ tēnōŋ ātēēk dē gāth wulē māny dē kārābā pīny)

Q Lēu bā gāth löi wulē māny dēkārābā?

Q Lēu ku bā riāi kuāth dhol kou?

Q Lēu ku bā nāŋ mäs tēnōŋ Jānīnā cī Guīrīc wulē rool guīr?

Q Lēu ku bā mäsclōi?

Q Lēu ku bā luī gīrīndā wulē ālīēēm tou āhēēr?

Q Lēu ku bā luī duŋēr, tēēm noon, lāw mowēr wulē thīlācā?

THIËN YDU JUÖPDU

KÖL MÄC RÄC

ÄKUÄT MÄC BËN

HËY	Tédèt kã yin äci löön cì luël 9 yök * tẽnõn äkut bäidun.	HËY	Tédèt kã yin äci löön cì luël 10 yök * tẽnõn äkut bäidun.
HËË	Ku ëë tẽ cìn dhöl yèn cì luël nyiëc kuányic: - Tên dẽ mĩtĩr kãruån cã gëëk wëi yẽ lööm ku nhĩäl - Rãn wẽn muthul bĩ dhiël ätõu kék piu ku jöl yã duyõr dẽ mác kól thók ëbën - Uthók ku jöl yã hõn kék nãny ëbën äläu ku bĩ kék thiök nyin kuã tĩt kẽ tãdẽ Kunãn wíc bã nãn kẽ cuõny tiõp nhõm kã yin äläu bã kĩ cì luël 9 yök * tẽnõn äkut bäidun.	HËY	Tédèt kã yin äci kẽ cì luël 10 yök * tẽnõn äkut bäidun. Dëët dẽ mác äci tẽëm tẽnõn kól äkuën dẽ mác bën.
Tĩn tẽnõn äkut bäidun ku jöl yã Äkuny Riël Pinylööm, ku yèn nõn riël tẽnõn tuók dẽ mác. Äkut kók äci tuók yẽ mác tóok äpãth tẽëm ku mác yèn äcuöl cuõny bãäi tẽëm.			
HËË	Kunãn yẽ kãyã: - Tã piëth dẽ mác cì nyiëc guir;wulë - Kãyë kék thãäl;wulë - Ku mác tõu 30cm tã méc ku cië mĩtĩr tók tã thiäk kék piny wẽn ku - Yin ãnõn mĩtĩr kãruån tẽ lääu cì mác gól ciël ku yẽ nhõm nhĩäl - Rãn yèn muthul äyë läc tõu kék kãn dhãmãníc ëbën - Kuät kãn kék yẽ mác cõn nyin ätõu yin ciin	HËY	Tédèt yin cì kẽ yèn cì luël kã yẽ 10 yök * tẽnõn äkut dẽ pãndun.
HËË	Ku bĩ yĩëk kã wickëë: - Mĩtĩr kãruån kék cã gëëk yẽ loom ku mác dẽ gãth nhom nhĩäl wulë kãn kẽ kãrãbã - Rãn yèn muthul äyë läc tõu kék kãn dhãmãníc ëbën - Kuät kãn kék yẽ mác cõn nyin ätõu yin ciin	HËË	Tédẽ kã dhil yã gãth wulë kãn kãrãbã kuã cì loi: - Tẽnõn mĩtĩr 15 kuät kã tou bãi ***, wulë - Tẽ nõn wãryou Tédẽ kã yin dhil nãn: - Mĩtĩr kãruån kék cã gëëk wëi yẽ loom ku yẽ nhom nhĩäl - Rãn muthul ëë tou kuät dhãmãn ëbën kék piu wulë duyur dẽ mác yẽ ciin
Kuã äkut kók äkãn dẽ gãth wulë kãn dẽ kãrãbã tou kãrãbãn wulë hon kék cì kẽ gëëkic wëi. Tĩn tẽnõn kĩt wulë lor tẽnõn dẽ äkut ku bĩ yõin lëëk.			
HËË	Yin äläu ku bã riãi kuäth tẽnõn mĩtĩr 2 tẽ wẽn yèn dëep mác thĩn wulë noon tédèt kã kã mäkãnuđu äluĩ tã kéc äriëkdẽ riäk wẽn lëu ku bĩk rom kék kãn kék cì kẽ gãätpĩny ciëm. **	HËË	Yin äläu ku bã riãi kuäth tẽnõn mĩtĩr 2 tẽ wẽn yèn dëep mác thĩn wulë noon tédèt kã kã mäkãnuđu äluĩ tã kéc äriëkdẽ riäk wẽn lëu ku bĩk rom kék kãn kék cì kẽ gãätpĩny ciëm. **
HËË	Loon riic äpëi äci kék riëu piny ãlon dẽ mác, ägut äbãndẽ, tẽnõn luoi dẽ äkumã. Ku bã wëët njic kã yĩ lou tẽnõn koc kẽ luui ãlon äkumã.	HËY	Mác äkëc Kék puol.
HËY	Mác dun yèn bã loi rot äc bĩ puol. Wäräkã politäkãnicën äläu ku bĩk luoi dẽ mác looi tédèt kã kãn kék cì luël 9 * äci kék yok.	HËY	Mác dun yèn bã loi rot äc bĩ puol. Wäräkã politäkãnicën äläu ku bĩk luoi dẽ mác looi tédèt kã kãn kék cì luël 10 * äci kék yok.
HËË	Tédẽ kã yin dhil nãn: - Mĩtĩr kãruån kék cã gëëk wëi yẽ loom ku yẽ nhom nhĩäl - Rãn muthul ëë nõn kuät kãwẽn wíc kék dhãmãn ëbën tã luĩ yèn - Piu kék lëu yin ku bã yã yoor kék äpiëth ku bĩk yã tou yĩ ciin	HËY	Tédèt yin cì kẽ yèn cì luël kã yẽ 10 yök * tẽnõn äkut dẽ pãndun.
HËË	Tédèt kã máciiin äpuoth kék äriëk tẽ cì rom kék kã wẽn kék cì gãät pĩny ciëm **ku: - Ku nãn nõn mĩtĩr kãruån kék cã gëëk wëi tãndu wulë - Ku dului ãnõn kuërek wulë makuër, ku jol yã piu juëc yuryur kék tout ë piëth cìn luoi guir thĩn.	HËË	Tédèt kã máciiin äpuoth kék äriëk tẽ cì rom kék kãn wẽn kék cì gãät pĩny ciëm ** ku: - Ku nãn nõn mĩtĩr kãruån kék cã gëëk wëi tãndu wulë - Ku dului ãnõn kuërek wulë makuër, ku jol yã piu juëc yuryur kék tout ë piëth cìn luoi guir thĩn.

LUOOÏ TÈ BÌ YÏN ROT KONY KU JOL YÄ KÄKU

Mäc äläu ku bï rot guä gol kuä cïn kënë yë nyouth. Bä rot juïr tēnoŋ **Äjuër Pïir Mänyrool** kuä cïn kënë yēn bï yë guä läc nyuoth yïn.

Ku CFS äcï läu ku bï lëëk yïn lon bï rïäi dē tou ku bï käku kony äpiëth ku bä rot:

- Ŋic këk lon yë mänyrool räc äkäŋ kë pändun
- Kol thok ëbēn, ŋic Mäc Räc Ärëëk tēnoŋ pändun ku käŋ këk wick u bä këk looi

- Yë luooï nyïëc looi kuät dhämān yēn cï yë ŋic kënë lon tou kërac
- Yë tïir kë kit kë mäc, tēdēt kë tol ku jol yä look
- Täu Äjuër Pïir Mänyrool luooïduic (pëël 'tīt ku tīŋ' kuloi)

Loi luoi kë wëët yēn cä yok

Tīŋ ku pīŋ tēnoŋ wëët luël thëlëbiconic, rädiö, cäbäkä, thëlëpun ku jol yä jämdu wëk jëëränku.

- CFS wëbsitē www.cfs.sa.gov.au
- Wëët Mänyrool Hotläny 1300 362 361

- ÄBC Rädiö Tou (tëemkou Äthuruälyä)
- Ku kuät kok kuän wëël Cääl wëi : FIVÉää Rädiö, Sky Nëws Thëlëbicon, WÏN Tëlëbicon, Commërciäl Rädiö Äthuruälyä (ku kä juëc äpëi ätou wëbthitädäic)

Mänyrool 'tïir ku luooï' & ' kuät käŋ rot läc loï' Wët

Änoŋ wël kädïäk kë Mänyrool läu ku bï yïn col äyë kï loï rot ŋic tēnoŋ mänyrool:

- **Wët yēn bï lëëk yïn** - Mäc cï rot gol. Kuä cïn kërac yēn cï guä loï. Kënë ëë wëët cï luël ähëër ku bï yïn col kï bï rot loï ŋic tä lër yēn tuēn thīn.
- **Wët tïir ku luooï** - Mäc ädoot yïn, Ku käŋä rot gëër.

Äwic ku bä dhïël looi yēmēnē ku bä rot kony ku jol yä pändu.

- **Wët yēn bï läc looi**- Yïn ätou tärac ku äwic ku bä luooï läc looi yēmēnē. Ku yïn äbï lëëk bē mäc. Ku wët kënë äbï luël tēnoŋ kuät kēn yēn bï läc rot looi thīŋnälīc (rool dē thīrēn).

Kuät kënë yēn bï rot läc looi bï tēlëpun luël

Kuät kēn yēn bï rot läc looi pändun, yīntēdētloom wët tēnoŋ länlänydu (tētou kuony thīn) wulë räkhāmā (kē tou tēnoŋ käŋ këk yë cuät pīny) ku bï yïn lëëk kuät kēn yēn loï rot ku tēn yēn bīn lo thīn bä wëët lä lo yok thīn.

Yë täkic tē liu käräbä äläu ku bï cīēn kënë yēn luël tēnoŋ tēn dē luoi, mäc läu ku bï tēn dē thëlëpun räc tēnoŋ pändun, wulë mäc äläu ku bï kät äpëi ku wët cuk loc yok.

Tēnoŋ wëët juëc äloŋ dē määc rot äpiëth bä nēēm www.emergencyalert.gov.au
Duk tīt tēnoŋ kēn yēn bï jäl lëëk yïn kä yī këc luooï.

Duk rot kēēn tän tok tēnoŋ kēn äloŋ wëët yēn bï läc lëëk yïn.

LUOOÏ TËNON KOL KË MÄC DÏIT RÄC

Mäc äläu ku bï rot läc gol kË cïn kënë yË nyuoth, ku äläu ku bï läc kätäpëi. Kuä piëth bä njc käng kËk bï yïn läcy ä lëëk kuät kä bïi rot loi tËnon käräc tËn got mänyrool kË kËn gol.

Äkuëncok dË Mänyrool Hon Piëth tou SÄ

CFS äcï kuëncok hon kËk lëu ku kuony piëth looi tËnon kol dË mänyrool. Kuä piëth bä dhïl yä njc kuät kënë wëtdënc, tăn yËn tou kËk thïn, ku kuät käräc kËk lëu ku bä këy ok thïn tä kuëny yïn kËk yïc kol dhämän dË mänyrool.

Wëël juëc ku honk ë cï guïr äläu ku bï kËk yok tËnon CFS wëbthïtë: www.cfs.sa.gov.au

Mänyrööl Töu Bönuth

Bäl äc jäl nhïäkuur ëë yïn yïëk juër puoth tË bï nyïëc lo rëël thïn tË hon kokic, wët jäl yä dïër tä bïn rot kony thïn ku bä bäi puolic.

KONYPIËTH
↑
TÄKOR KONY
↓

HON BÏN RËËLTHÏN TËNON MÄNYROOL

Ädäläidë Hon ciël
Mätäropolitän.

Ätäpiëth yËn rëël kol dhämän
dË mäc räck tËdët wulë dhämän
mänyrool.

MÄNYROLL HON PUOTH

Äcï kË guïr älon
thïn kuä hëer ku bï
bäikou rëël.

Äkä piëth yËn rëël kol dhämän
dË mäny räck tËdët wulë dhämän
mänyrool. Tëdët kä cï tâu thïn ku
äwuthuëi ku tol.

HOT CIËN TOU

Äcï guïr pätic ku but dË
bäikou.

Kuä cï päth tËnon ciën lau ku äläu
ku bï kuony bëi kol dhämän dË
mänyrool.

“Të hön yËn bïi ök tËnë, nyämdië änön run känguän ku nyänjkör äkë jöl röt piäc göl ämäh. Ku ëë käm thïn kör whËn yËn cï mäc röt guä jök, kä Mikë äbï guä jäl thïn. Kuä cïn kënë yË nyuoth lön bï yËn bËn tË töu hë thïn ku bä këny tË göl mäc röt pändä. Rëël ku buk pändä gël kËk ök röt tË cït tË buk lëu kuä cië kËn yËn cä kuäny”

(Dänïëllë Clodë tËn Tuëj tËn look)

MÄNYROOL TOU GËU?

Kunäj ciënë gëu wulë mudirä, kË dëët kënë yËn bä loi tËnon mänyrool ku ëë kË piëth tËnon yïn ku jol yä koc k ciënë bäikou äyä.

Ku yË wët yËn töu yïn Ädäläidë, hön kË gëëth cï guïr, wulë gëu piëth cï yË nyuoth lön cï röt këny ëbën tËnön kä räck kË mänyrööl wulë mäc dË nöön. Ku äpiëth bä dhïël yä njc köl thök ëbën tËnön käng töu, köl kä Äkuën Mäc Bën ku käkun rä mänyrööldu.

Kunäj kor käriäku, yË tåk ku bäh on piëthdu looi tËnon koc kËk ruäi kËk yïn wulë mëëthku koc kË dhol puoth tåk ku bï jäl nhïäkuur tËnon Äkuën Mäc Bën Kol kä kËk äcï tou tËnon hon räck ë mänyrool kol dhämän räck.

LUOOÏ TË CÏ MÄC JÄL BËËN

ÄKON 1 Të cï mäs nhom tuëj bëën

Kä yï rëël të thiäk kē pändu ku yē äwuthuëi thiik kē mäs cï yöm kēk bëëi yöör nyiin. Äwuthuëi thün kē mäs äläu ku bï cäth kï cit thää tök të nuöt äkēc thök ëbën tuëj, ku hëët kï cit thät kä bëët. Äwuthuëi ku jöl kuät kök kēk dëep äläu ku bï

Duwïic tēnōj Äuthuruälyä äcï të yē yom-lothün nyuoth kä äwuthuëi kē mäs äkēc känōj liäpdit dē nyop dē bääi wëi tēnōj mänyrool.

Ku kënë yēn thuou cöl ätul tēnōj mänyrööl ätuny dīt, kä piëth bä näj äkum pändu twë juëk ätuöc yē yic të bï mäs nhöm tuëj. Duk röt kum tēnōg puöric, ädhum kuän, wulë tänkäic kä nyindu, nhöm ku yökyök kē bï döj ähër.

Piëth äpëi ku rot kum, tēnēj yin Uthok 2.

ÄKON 2 Wēn bïi mäs nhöm tuëj

Lor hon äloj thün ku nyiēc täb iï mäs nhom tuëj. Dïc hot kē kocdīt ku jol yä mïith wulë kuät koc kok wēn cï rot lëu nē kum.

Ku hön äläu bï yä kēwēn mēc tēnōj mäny dëep ku pëith bï dhil näj uthök 2. Jääh höndu ku bä äwuthuëi kē mäs

gël ähëët të bï yēn röt lëu ku të piëth yēn ku bä lööi. Ku duk lö pinyic höt wulë äduömïc piny tēdēt kä mäs äläu ku yin gël thün, kunäj cï höt mäs döm. Kä mäny töu tuëj kē lö täcit dägikä 2, ku yēn tēwēn lëu ku bï piäth ku bä dhuk hëër.

ÄKON 3 Ku të cï mäny tuëj jäl

Kä piëth äpëi ku dhïel lok rëël kï cit thät juēc yē cok ciēn të cï mäny tuëj jäl.

Mäny thün kör äyē göl kē äwuthuëi kē mäs kuä lëu bï guä dëep të kēc kē cyör nyin, kä piëth bä kēk yä nēem, äluön cä tēek hötköu, ku dhil yä tijn nhöm nhïäl tä äläu,

hön kē luüt ku höt-thëer. Yëtäkic, pändu tēdēt äbi dhil äläu ku bï töu tēnōj mänyrööl cön älon cïn pändu juir äpiëth.

KÄN DË PÄUL

Ku bï yä kï dhïl looi kē yēn të cï Pål O'Brïen käk kē kony thün ku tēnōj mäny yēn cï rot guä gol, kä kënë yēn äcï col äyē rot guir bäk.

Kä cï röm kēk kän yäm kēk cï mäs kē räk, kä Pål äcï näj kï ciē thää löi ku bä juerdē tau tä dē luöi kuä cïn dhämän yēn cï göu. Ku cöl äyuur dē pïu luui, thiörj hönk ë lääk pïu, ku nēny hön kē pïu thök ku piny yöric ku bï tiäp të nuöt mäs kē kēc röt göl.

“Kuä kēc yä kï puolic tēnōj hën ku bä thor kēk kä yä muk kuërër ku jol yä äduj dē pïu tēnōj tēn dē lääu” äcï luël. “ hën kënë äcï rot nyiēc juir äpäth, ëë rin cï hën kän njiec looi äpuoth.”

“Kunäj yē koc kēk täk lon cï yēn rot bï looi tēnōj kēk, kä yē kä njic cimënë bï kol bën nhïäl nhïäk känän mäny yēn bï tou. Koc kēk ciē rot juir äpäth äkuc kän.”

Wëët juēc yok tēnōj äkon ëbën, tijn äbäk 23 wulë tēnōj yic äthor tou tēnōj CFS wëbthäitë – **www.cfs.gov.au**

Yë tāk, lon yë koc kārīlīc tēnoŋ hot kēk cī but. Kā kēnē yēn bā looī ēēk u bā nīc lon puol yīn ku jol yā kockun kēk nhīār kēk ku bā pīir.

Äwīc ku bā nīc kēn yēn bā looī tē cī yī yok mēcīc, yīn älēu ku bī mēc thor kēk yīn kā cī nīc

Äjuir yēn tooŋ lēu ku bī pīir tēnoŋ mānyrool. Kuāt kēnē yēn cī rot loī:

- Loī äjuēr ku määc rot thīn – duk tiīt ku tiŋ.
- Yē hon ēbēn nēēm ku yē nīc tēnoŋ Māc Rāc Ärēēk.
Tēnoŋ Äkuēn Mān Bēn, äyē luēl ku bā jāl tē cīn yīn äjuēr ku bā rēēl kuī bā rot gēl, wulē tēnēŋ kār kēk wīck u bā kēk muk nhīīm, mīīth wulē kocdīt. Kunāŋ cī luēl lon bī yēn yā kērāc äpēī, kā yīn loc jāl tē cīt bā lēu älōŋ äjuērdu.
- Muok thīn-tēn-kol ēnoŋ CFS wēbthiātē ku rādīo (tiŋ wēbthiātdā tēnoŋ Kuāt kār yē lāc wīc)
- Tā yēn piēth ēēk u mēc tēnoŋ mēc – pīirdu ku pīir yēn kī dīt äpēī
- Yīn ku jol yā pāndu pīirdēn ku jol yā kuonydēn ātou tēnoŋ tēnoŋ wēt yēn yē tāk ku bā looī yēmēnē kuluooī tēnoŋ tēēk kēnē. Tāu pīirdu tuēŋ.

KÄŊ DĒ MÄX KU JĒÄN

"Kērīēc ēbēn töu dhōlīc kōl kēnē guōp. Kājuēc äpēī ācī kēk dhīl nīc thīn tē bī ök rōt juir thīn kēnē kuāt kēwēn rōt löī tōk-pīir-yīc. Dhuk tēnoŋ luōōī kākūā, yē tiŋ kā cīn kē lēuku buk löōī tē cīn mēc tuōl tēnoŋ ök tēdēt kā ök älēu ku buk kī piēth nyīēc löōī tēn gōt kēc kōl dē mēc rōt gōl"

Māx ku Jēän Hīth, Pīir Kolrou Mächār

Buk Mānyrōöl rāc puol:

Jāäl cī gāu

Kōn juēc äpēī thōu tēnoŋ mānyrōöl äyē mēc kēk kāl pīny kēk töu riēthkēnīc wulē kē cāth kē ku bīk kāt. Guir kār kē pīirdu ku bāl āc yā jāl.

Ätuōc Dīit

Ätuōc dīit ätuōc wēn yē yōk tēnoŋ māny dēēp. Tēnoŋ mānyrōöl dīt, kā tuōc kēnē älēu ku bī yā kīdīt äpēī lēu ku bī rān nōk tēnoŋ mītiir kā buōt tēmēc kē cīn löōk mēc cī kēk döōt.

Kuōnybā rōt kōny tēnoŋ ätuōc dīit

- Äkēu – kuōny piēth ēēk u bā rēēl tēmēc äpēī kēk mēc tē cīt tāb ā lēu yēn
- Kumrōt – pāny kōu wulē hōn yēn cī buth älēu ku bā kēu löī kāmdu wēk ātuny dē mēc
- Älēēth – ku thōkdē, älēēth kēk lēu yīn nē kuny älēu ku bīk ātuny dē mēc yā gēēl wēī

Ätuny-tuāny bēī

Ärēm ätuōc ku yāän ākā rāc dhāmān dē mānyrōöl

Kuōny rōt tēnoŋ ätuny-tuāny bēī

- Dēēk pīu juēc äpēī
- Cōl guōp äyē liē rtē bīn yīn älēēth dēk bēī thīn ku bā liir yīn puol
- Äläāŋē (tē piēth yēn ku bā löī)

PIIR KÖL LÄÄU

Äkëeny ku jöl yä köc cäth köl lääu ätöu tërác äpëi köl dhämän mäs rác kuä wīic bīi röt dhīl yä köny.

Känänj lör këny ku yīn ätëek tənönjic buöt, äk dhīl njic lön nënj yīn kä piëth bī köny tənönj mäs cīt äläëth ku kuät kök ku njic pän yēn Mäs Bën Wäläyā. Ku njic älönj Mäs Rác Ärëek tənönj pän kënë.

Cäth Buötic

PIëth ku bä cuk lö cäth dhämän köl dë mäs rác, kunänj cī käl pīny tənönj mänyrööl kē yīn äläu:

- Duk thēm bä löök wuör.
- Riēnj tənönjic tēn dē kuny dē mäs, cīt. pīuic, tēcīnīc nōön wulē äläëlä nīīm.
- Ku nyāi röt tēnōg hōn kēk bēer tē bīi mäs thīn.
- Duk röt kōnj thīän tənönj tāk pīu.
- Kum röt wulē bä röt thīän tənönj pāny tōucīt älä, ku bīn kuōny tənönj ätuōc dīit.

Dhöl köu

Mänyrööl ëel äc këec dhölic kä piëth bä tē piëth dhīl wīic tē cī mänyrööl yīn cuānj pīny.

Kunänj cā këec äbīilic, kä thēm bä nōön gēek wēi tēmēc ämääth tēnēj yēn nōön tōu ku rēelē riäiduic.

Thiök cubäk kē riäidu nyiīn, ku kum röt tənönj riäidu ku kum röt kēk mähāniyā ku bīn köny tənönj ätuōc dīit.

Rēelē riäiduic ägut tē bī mänyrööl jäl thök.

Tääuē ku riäihöt

Köc kēk rēel tənönj riäihöt köl lääu äwīckä ku bī njic lön cī kēk kānj kē mäs dēet ëbēn.

Kunänj tääuē wulē rēelē tənönj kārābān pāk, wīck u bāy ök lön nënj höt piëth cī kēk lööi ku bī köc kuōny(tädē pāk, wulē cī guir tēn CFS təcīt tēdē Mänyrööl Cīēn Hööt cī Guir). Hönlönj cī buh wulē hötlääk yēn yīk.

Dhīl njic tēluī yīn jēnērätā ku njic lön cīn kānj dēet ëbēn kānj kē mäs.

Kunänj lö Jēnīnā nēem, kä yīn thiēc ätiir tənönj māny yēn thīn tēnē ku jöl yä löönj kē mäs tēdēt kä cī lēu ku bīk thōnj.

Ku kënë äyā äcī luël tənönj hötriäi köc kēk rēel thīn tē tōk yīn mäs wāryōu.

Bä lö këny hēerdē SÄ?

Rädiö dē ÄBC tōut ä dē Äuthuruälyä wēel luël kuät wēet wīcku bī läc lööi, äkōc lēek ku wēetkā

Tənönj Cuēc Äuthuruälyä, kä pīnj tənönj ÄBC wulē kuät kök kuān lēu yīn ku pīny thīn äyā Bröädcāst Pärtner: FIVEää Rädīö, Sky Nēw Thēlēbīcōn, WīN Thēlēbīcōn, Cōmmērciāl Rädīö Äuthuruälyä (Kä juēc ätōu tənönj wēbthiāt)

Nēem wēbthiätdä ku bä wēet juēc yök thīn tənönj köl lääu-duluuī ku äcääth.

MÄNYRÖÖL ÄJUËR PÏIR

Täkic “hën bï jäl nhïäkdur” äcë yën thökdë. Yin äläu **JUIR** tënë **LUOOÏ** ku **PÏIR**.

Yënjö bā löi?

Ärilic ku bā wët tök täkic – wulëë bā jäl ämä ku rëel bā kaku gël wulë bā jäl nhïäkdur – tē cï käng bï thöñ.

Äpäth dhïl ñic kuät käng kék röt läc lööi, kâ cï kék ñic ärot läc löi äpiëth bā röt dhïel nyïec thïn kuät käng röt gëerïc ku nön äjuër lëu ku bï luuï kuät kâ cï thöñic.

Äjuërdü äläu bï yä kécit kē cï Mäc Răc Ärëek ku wic bā dhïl löi tēññic thïec: wick u bï cuk thöñ thök wïik? Ku yënjö tē töu mïith thukulic? Ku yënjö tēññ ök jööl bāi wulë rän tön töu bāi ätuäny?

Kuä äläu ku bā tāk bā nän äjuër juëc ku bïk thöñ kék Mäc Răc Ärëek ku yē äjuër ëbën löi köl tök tēññ Mäc Răc Ärëek tē cï luël lön bï yën rëec kuä äjuër juëc kök tënë Mäc Răc Ärëek kuä cï cäät ku bï yä riëñrăc.

Kâ bänj kënë äläu ku bā buöthïc töp-ku-tök tēññ äkuëny bën. Löikëk ku bï yin Äjuër Pïir Mänyrööl thöl.

Yëtäk wulëë bā rëel ku bā gël

Kunän cï yē cäng ñic ku bā rëel ku bā gël kék kaku tēññ köl măc răc, yin ku jöl yä kaku äwïc ku bā kék dhïel juir. Köl kē cï Măc Răc Ärëek cï luël bï yä riëñrăc, ku yin löc jäl nhïäkdur yën dhöl töññ puöth tēññ yin ku pïir dē bāidu.

Täk kākä yic:

- Cï bāidu guir ku bï dhïel rök kék löññ kē buth mänyrööl?
- Ku cā kaku juir ku bā kék tïit tēññ mänyrööl?
- Ku nön riël guöp ku bā thör kék măc tēn ku hön thïäk kék pändu ägut tē cït thät kâ 10?
- Nën pändu yic käng kék bïn yën gëe lwëi täcit mïtiir kâ 20 cï gëek wëi tēññ löök käng ku nön?

- Ku nön käng kék töu kē yin, äläëth kē kuöny, käng –nyïec kēguir, pïu töu (cït 5000 litä ku mïök wulë jääth gut), ñic töu ku wëet cā dëet thïn tēññ tön dē măc?
- Yē yin ku jöl yä rändët cï röt guir tēëkdunïc bā röt juir ku bā lööi bā kaku gël?
- Lëu ku bā äjuërdü lööi kē yin muk mïith thïk kör, köcdit wulë äduäny kék töu bāi kék yin?

Kunän yē thïeckä yin cöl kē cï yē gäm luöïduïc, ku kängkun cā kék juir, wulë nën yin thök wëet thïn wën cï yē dëet äpäth ku tēn bï yin kaku gël, kâ piëth ku bā äjuër löi ku bā jäl nhïäkdur.

Kuät käng dē kăräbä ätöu tädë läny tēññ www.cfs.sa.gov.au

AJUÏR BÄ JÄL NHĪÄKDUUR

Bä juir ku bä jäi nhĭäkduur, äwĭc ku bä täk:

- ☐ Yĕnĕn yĕn bĭn jăl – cä täkĭc kĕnĕ yĕnjö kĕn yĕ wĕtdu?
- ☐ Lĕu ku bä äjuĕr yä kĭ wäuĭc cĭt wĭik ĕbĕn, thök wĭik wulĕ tĕnĕj yĕwn rän töu bäi kuä tuäny?
- ☐ Yĕ kuät rän ĕbĕn yĕn töu bäi bĭ jăl nhĭäkduur?
- ☐ Yĕ kuät köc yĭndĕ töu bäi (ku nän) bĭ rĕĕl ku bĭ gĕl?
- ☐ Yĕ tĕnĕj bĭ yĭn ku jöl yä pändu lö thĭn ku bä dhĭl nĭc lö bĭn köny? (nön yĭn määhku, köc ruäikĕ yĭn wulĕ käj luöoi tĕ thĭäk kĕ Mänyrööl Köny Cĭĕj wulĕ Luöoi)

- ☐ Yĕ dhöl nö bä kuänyĭc ku bä hĕt tĕnĕ?
- ☐ Yĕ dhämän yĭndĕ bĭ nyäi ku bä hĕt tĕnĕ?
- ☐ Yĕnjö bä nyäi kĕk yĭn tĕ jăl yĭn nhĭäkduur?
- ☐ Yĕnjö bä löi tĕnĕj yĕn kĕjuĕc kĕ mäs räs köl ĕbĕn töu wĭikĭc?
- ☐ Ku yĕ kĭ yĭndĕ tĭj cĭt bä yök?
- ☐ Nĕj määhku, pändu ku jĕränku nĭckä äjuĕrdu ĕĕ bäk?
- ☐ Yĕnjö bä löi tĕnĕj läikun töu bäi ku läai?
- ☐ Yĕnjö yĕn bĭ yä tĕĕjdu ku bä dhuuk?
- ☐ Nön äjuĕr yĕn töu kĕk yĭn tĕ cĭ yĕn piĕth ku bä dhuk?

Känän yĕ täk lön bĭn jăl nhĭäkduur – tĕnĕj tön mänyrööl – yĭn äläu ku bä dhĭel nän äjuĕr kĕy ä bändu **Äjuĕr Pĭr Mänyrööl**. Kuä nön käjuĕc äpĕi kĕk töu thĭn bä kĕ täk, cĭt kĕnĕ yĕn bä löoi tĕ cĭ mäs röt göl tĕnĕj pändun ku löoi dhöl ku bĭ yĭc rĕĕc wulĕ lö kĕny cĭ piĕth. Yĭn äläu ku bä nän äjuĕr puöth tĕ cĭ dhöl yĭc puöth.

KÄN DĒ JÖDĪĒ

“...Ku ĕĕ kĕyä höt cĭ juir wĕnthĕr. Kä kuän kĕ thör dĕ mäs äyĕ kĕ guir tĕnĕj tänk dĕ cĭmĭntĭ; kuyä äcĭ Dämĭĕn jök cök thĕr ku ök äcĭ höt jăl yöu piu ku bĭ tiäp ku thĭr ku ätuök, ku täuku äthĭn äluĭt nyĭn tĕdĕt kä bĭi yöm biök thĭn ku ök äcĭ hönk ĕ lääk ku jädhĕl thĭp piu ku kuät ätuök kök cuk kĕk yök äyä. Kä Dämĭĕn kĕ töu höt nhöm nhĭäl kä yök yöm kĕ cĭ röt gĕĕr ku nĭc lön töu ök tĕräs. Kuä hĕĕr kĕ cĭ jăl rĕĕc kĭu nĕĕth mäsĕ ĕ jăl thuĕth pĭny nhĭäl. Kuä löj thĭn äcä thĕm ku dhĭl töu tändĕ tĕnĕj mĭith, käräbä äcä äluui. Kämkör kä käräbä mäs”... ..

Mĭith ku jöl yä hĕn ök äkĕc dhuk ägut thää 6pm. Kuä cä thĕm ku bä thurä tĕn kĕ rĕĕl ök thĭn thĭr, kuä yĭn äcĭ lĕu. Kä thĭn wĕn cĭ ök jăl löu tĕnĕ göl mäs röt thĭn, kä piunĭn. Kä ök äcĭ rĕĕl kĕk käkuä kĕ cĭt pĕĕi kädiäk mĕnĕ tĕhön bĭi mäs. Ök äcĭ thör tĕn Grĕĕnpäth kä yĕ ku täk lön yĕn tĕ töön puöth äpĕi pĭny nhöm.”

Jödĭĕ Curtus, Pĭr Cöl Kölröu

ÄJUÏR BÄ RËËL KU GËL

Rëëlä ku bä käk kék pändu gël kuä lëu bī nāṅ këräc yēn dhīl yök thīn, cīt dētöök ku thuōu. Ku kaku dhīl wick u bä kék juir äpäth tē wic yin yēn ku bä rëel ku bä kaku gël, kuä piēth ku bä pändu nyiēc juir, yēn tē töön yēn lëu yin ku bä dhīel piir mānyrööl. Kōl kē bīi Mäc Räc Ärëek yē cäl ku bī nāṅ

Yē yök kē bä dhīl lëu tēnōṅ juöpdu cä bēēi dē thiēc töu äbāṅ 21 lōn yē pändu lëu yin yēn ku bä gël ku njic yin kāṅ, wēel ku jöl yä kāṅ kék bīn röt gël?

Yēṅö wicku bä löi tē wic yin yēn ku bä rëel ku bä kaku gël?

Tē njöt äkēc mäs hēet:

- Lëek kōc kék töu bāi kék yin wick u bīi rëel ku kaku nyiēc gël tēnōṅ wék äläēth bī wék kōny tēnōṅ tuōc dē mäs, töl ku äwuthuēi
- Lëek rān ēbēn wēt äjuēr, ku nēem kék lōn cī kē yēn dēētīc äpiēth
- Täu Kiit Piir Mānyrööldun
- Ku cöl rādīödun äluī tēnōṅ ÄBC – wulē kuät kōk kuä lëu wék ku bä Wēel Pīṅ thīn
- Dhīel kā njic lōn nēṅ wék pīu juēc kēd ēek kī bī pīny tuōc
- Ku tiṅ hōök bī rëel tē cī gēekīc wēi ku jöl yä pīu piēth kē dēek
- Cöl bāāidu wulē mēethku njickä lōn bī rëel pändu
- Juir ätuök kē pīu, mätuēny ku kät lö nhīäl ku hōt nhōm yä lö nēem
- Juir ku bä njic lōn bī yēn ciēn kārābā ku jöl yä thēlēpun bī töu kék yin
- Tōu läiku lōṅ thīn kék pīu piēth kēd ēek ku miēthdēn.

Ku tē bīi mäs jäl bēn, pääl yī guōp pīny ku njic lōn:

- Nyāi kā wēn lëu ku bīi dēep kék töu nhōm nhīäl (cīt äthiēc, tiim, yäk äluīt kōk)
- Thiök äluōn töu pīnyic ku thiōṅ puōric pīu
- Yör nōon ku bī tiäp yēn töu hōtdu lööm kék äluōn wulē äyuur
- Thiök äluīt nyin ku uthök ku hōn kék läu yic ēbēn mätāniyā cä yör pīu ku täu äwuny tiöp äluīt ku uthök
- Juir hōndu yic älōṅ thīn (cīt nyāi cātāär, ku nyāi tiim tēnōṅ äluīt, thiök uthök _ äluīt)
- Rëel tē thiök kék hōt, pīu kēd ēek ku tiṅ äläēth kē bä ciēṅ
- Jäāth töu älōṅ thīn tēnē hōt ku jöl yä kēnē yēn töu ähēr tēnōṅ äyur wulē mäs kōr.

Ku tē cī mäs nhōm tuēṅ bēn:

- Nyāi kāṅ kék bīn thōr kék mäs älōṅ cīt äluōn ku thurumbä lëu ku bīk liāny dhāmān dē mäs
- Lör hōt älōṅ thīn ägut tē bī mäs nhōm tuēṅ kāṅ jäl, ku njic lōn nēṅ yin uthök kārōu hōtdu
- Jäāth hōtīc älōṅ thīn – ägut kī cī hōt löiic nhīäl – wēt äwuthuēi wulē mäs kōr.

Ku tē cī mäs nhōm tuēṅ jäl:

- Lörä hēr ku cōṅ mäs thīnkör töu hēr ku äwuthuēi dēep
- Jäāth kākun kék töu älōṅ ku hēr, ägut hōt nhōm nhīäl, ku cōṅ kuät mäs dēep nyin
- Ku cöl ānjic rān ēbēn lōn puöl yin
- Jāmē tēnōṅ rādīō kī cī röt löōi
- Rëelē pändu ägut tē bī yin yē jäl njic lōn hōn kék thiäk kék yin äcī jäl piäth tēnōṅ mäs.

Äjuērdun puōth

Kunāṅ cōk yä lōn yēn yin yētāk ku bä rëel ku gël, kā dhīl nāṅ äjuērdun puōth kē yē kīdu **Äjuēr Piir Mānyrööl**. Kāṅ kék bī röt gēer hōndu, rān yēn töu bāi röt, kuä nēem kék bī bēn, wulē māny yēn bī röt läc göl tēnōṅ bāidun ku kék äwic ku bä kaku dhīl yä tākīc **Äjuēr Piir Mānyrööl**.

Thälëpun nämbä riil

Rötläc löi: 000	Mëethku:	Äthör Äkuut:
Hämbulän: 000	Mëethku:	Dubii Gäth:
Äpuruk: 000	Mëethku:	Äkäm:
Bääi:	Dubii Piu:	Bänk:
Bääi:	Äkut Pändun:	Thukul:
Bääi:	Dubii Käräbä:	Bët:

Wëët Määrööl Hötläny **1300 362 361 TTY 133 677**

Prikuenthä tönöj ÄBC ku / wulë kuät rädiö kök kék töu yë wëët läc luël hëer:

Tën thiökdän Köny dë rëel wulë ciën:

Tën thiökdän Ciën dë Rël (të kéc äjuer lö tädë):

Bä jäl nhäakduur – yënjä yën lëu ku bi jäl nhäakduur?

Riil	Thälëpun Nämbä
Riil	Thälëpun Nämbä
Riil	Thälëpun Nämbä
Riil	Thälëpun Nämbä
Riil	Thälëpun Nämbä

Rëelë ku gël – yënjä yën bi rëel ku gël?

Riil	Thälëpun Nämbä
Riil	Thälëpun Nämbä
Riil	Thälëpun Nämbä
Riil	Thälëpun Nämbä
Riil	Thälëpun Nämbä

Piënjë tönöj määrööl **‘Tiët & Luöö’** ku **‘Kän röt läc löi’** wët

Lëek tönöj ÄBC wulë kuät kök Wëel Lác cäl wëi cit rädiö kék töu ku bätëri cöl äluü bä wëët piñ tönöj rädiö.

Bä jäl nhäakduur

Kä CFS luën lön äjuërdu ku bäy ä kî jäl nhäakduur kôl kék cî luël lön nën yën riën bî töu ku bä rëel ku bä kaku gël tēnōn Mäc dīit Rēc tē yē yīn rān cî rôt nyīec juir ku hōtdu äcî njēc but.

Ku yën äbä juir kēnē löi:

☐ Tē cî Mäc Rāc Ärēek jāl dīit äpēi

☐ Tē cî Mäc Rāc Ärēek jāl rēc

☐ Tē cî Mäc Rāc Ärēek jāl yä Kērāc

☐ Tē cî Mäc Rāc Ärēek jāl yä Riēndit

Bä lö tēnō:

(Kuāny hōn kē Cīēn cî guir tēnōn Kōny Mänyrööl wulē. Tāk mēēthku, kōc kék ruāi kék yīn wulē luōi kē mäs rāc kōr)

Yēnēn bīn jāl:

(Äjuēr löi ku bä jāl nhäakduur lēu ku bî kōny ku bî tōl dē mäs yīn cuk yōk, mäs wulē dhōl yēn bî rān thīōnjic)

Ku bä hēt kädē:

(Tāk äkut äcāāth bî töu dhōlic ku yē dhāmān yīndē yēn bä nōk kē yōi cāth bä hēt tēnē löi äjuēr ku bä nān dhōldēt tēdēt kē dhōl tuī kē yic thīōk)

Yēnā bä lēek:

(Tuēn ku ciēn)

Yēnō bä nyäi:

(Juir kīit tādun – mähāniyā, piū, kuny tuēny kīt, wēl, gēer ālēēth, ähtōr rīl. Guir kōc kē bāidu ku jōl y ālāi)

Luōōidā ku bä dhuk:

(Cīt Tē cî Mäc Rāc Ärēek puōl)

Tāk-äjuēr tē lēu yēn rôt ku buk cuk hēt ähēr mäsic:

(nēn tēdēt lēu yīn yēn ku bä löu thīn ku bä hōt yōk?)

Njic tēnōn luël dē Mäc Rāc Ärēek ku bä nēem www.cfs.sa.gov.au

Tij tēnōn cōl wēi dē yāk wulē lōr tēnē Mnäyrööl Wēēt Hōtlāny 1300 362 361 (TTY 133 677).

Rëelë ku gël

Köl kē rēiŋdīt Măc Răc Äëëk jăl nĥiăkduur yēn dhöl tōŋ puōth ku bā pīr – kē cīn äjuēr yēn löi bīn rēel ku gël. Yin älëu ku bā jăl bā löu hōn kē piēthĥic tēn gōt mănyrööl rōt gōl ku pāndu nyöp.

Hēn äbā juēr kēnē löi:

- ☐ Tē cī Măc Răc Äëëk jăl dīit äpēi
- ☐ Tē cī Măc Răc Äëëk jăl rēec
- ☐ Tē cī Măc Răc Äëëk jăl kērăc

Tē nōt äkēc măc hēet:

(löi äjuērdu – kōc kēk bī jă nĥiăkduur älëu ku bī lăc jăl kē kăŋ, gīr kēk kăŋ kēk bā kē löi äjuīric)

Kunăŋcī măc nhōm tuēŋbēn:

(juīr rōt tēnōŋ äwuthuēi kē măc bōu wulē thiăk kē pāndu, giŋrkē kăŋ kē bā lööi)

Kunăŋ cī măc nhōm tuēŋ bēn:

(Rēel äpiēth ku nēem măc tōu ähēer tēnōŋ hōndu, ku gāat pīny kēn yēn bā löi)

Tē cī măc jăl:

(jäāth kăku ku bā äwuthuēi thiăk măc kēk dēep cōŋ nyīn. Yin äwīc ku bā kēnē dhīel lööi kē cīt thăt juēr. Tīŋ yēn luōöi yēn bā löi)

Äjuēr piēth:

(yēŋö kēnē yēn bā löi tē cīn yēn lēu ku bā äjuērdu yăth tuēŋ? Bā jăl kē yīn cīg äu ēē thuōu. Ijĥ tē tōu hōnk u dhöl piēth thīn)

Pīēŋē tēnōŋ mănyrööl ‘Tiēt & Luōi’ ku Kă rōt lăc Lööi wēt

Nēem ÄBC pāndun wulē kuăt kōk wēn Wēel lăc Luēl cīt tēn răidō yē luī bătēri ku bī wēet cāl.

CÖLÄLUÏ ÄJUËRDU PÏR MÄNYRÖÖL

Ku të cī äjuër jäl thök, kä piëth ku bä dhiël yä dhuökic ku yë kuänyic äjuër bäk. Ku kënë yë nyuöth lön wïc yin yën ku bä äjuër du löi tənönj mänyrööl, kä yin cä jäl guä njic wënthër dhöl bä kuänyic ku bi röt lëu tənönj ku bä kuät kënë yën bi bën dhil lööi.

Kuëny dhölkä yic:

Djic Mäc Räc Ärëek

Djic ku löi Mäc RÄc Ärëk täcīt köl tøk ku bi tīt yë äjuër nën yën löi.

Cöl Äjuërdun Pïr Mänyrööl luui

Cöl äjuërdun älo tuënj äpiëth tənönj Mäc Räc Ärëek. Tëdë kä rän lëu ku bi muthul lööm ku bi bäi ku jam kék kuät kënë yën bi wick u bi lööi. Ku dhil yënjä yën lööi yën ku yënjö ku yënen.

Juïr röt

Tinj kiit pïrdu ku täau äläëth kék lëu yin në kuny.

Juïr röt ku bä jäl nhäkdur

Juër kaku pandu kiit ku tau kék riäiduic ku yäth kék tənönj Mänyrööl Köny Täpiëth. Ku njic lön nēj yin dhämän dīt bä jäl ku bä lö dhuk ägut të bin yin yë njic yë löi.

wulë

Juïr röt ku bä rëel ku gël

Ku njic lön nēj kä piëth bin röt tīt ku äci röt juïr tänduic bä löi ku bä gël.

Yë wëet pïn

Nëemdë mänyrööl 'Tiët & Luööi' ku ' Kuät kä röt läc löi' wët:

- CFS website **www.cfs.sa.gov.au** ■ through your local ABC Radio
- tənönj kuät känk kék läc cäl älönj rädiö (äkuëndë ätöu tèn wëbthäit)
- Mänyrööl Wëet Hötläny: **1300 362 361** (TTY 133 677).

Mänyrööl äcië käng mëek ku wick u bä röt juïr tënëg kē löi röt kä cī njic.
Duk röt kēen tənönj kuät wëet yën böi yä cäl wëi mänyrööl.

Äkuëen 1

Möunt Löfty Räjës /
Känjääröo İsländ 75 Gäwler Strëet
Möunt Bärkër SÄ 5251
Tëläphönë: (08) 8391 1866

Äkuëen 2

Möunt Löfty Räjës /
Yörkë Pëninsulä /
Löwër Nörth 8 Rëdbänks Röäd
(PÖ Bök 1506)
Willästön SÄ 5118
Tëläphönë: (08) 8522 6088

Äkuëen 3

Murräyländs & Röverländ
10 Sëcönd Strëet (GPÖ Bök 1371)
Murräy Brüdge SÄ 5265
Tëläphönë: (08) 8532 6800

Äkuëen 4

Mid North & pastoral areas
3 Main Street (PO Box 2080)
Port Augusta SA 5700
Telephone: (08) 8642 2399

Äkuëen 5

South East
46 Smith Street (PO Box 8)
Naracoorte SA 5271
Telephone: (08) 8762 2311

Äkuëen 6

Eyre Peninsula & West Coast
32 Matthew Place
(GPO Box 555)
Port Lincoln SA 5606
Telephone: (08) 8682 4266

Mäjtäp Ädäläidë

Level 7, 60 Waymouth Street
(GPO Box 2468)
Adelaide SA 5000
Telephone: (08) 8463 4200

JUÏR.LUÖÖ.PIÏR.

Lör tənönj Mänyrööl Wëet Hötläny tən **1300 362 361** (TTY 133 677)
wulë nëem www.cfs.sa.gov.au

